

NYE

VEJE

 NUMMER 12

DECEMBER 1929

 4. AARGANG

Ind under jul!

Ind under jul! Det klinger så skønt i alle børns og alle barnlige sjæles øren; det bringer bud om en herlig tid, da menneskehjerner er så tilgængelige for al den godhed og venlighed, som ganske vist burde fylde dem året rundt, men alligevel først på denne tid bringer ligesom et frisk pust i de ulmende gløder. Menneskene er modtagelige for det gode og rede til at være gode; det er som om en stærk og kraftig hånd endnu engang griber om strængene og lader tonerne af hint „fred på jorden“ klinge ud over verden påny.

Fred på jorden; fred med menneskene! *Men også fred med vore brødre dyrene!* Men er det muligt? Netop nu drager et mægtigt tog af vore brødre, vore umælende brødre, ind mod byernes og landets slagtehus; netop nu skal alle de gæs, som med så stor „kærlighed“ og „omsorg“ er bleven fedet op på den brutaleste måde, berøves det liv, som de fik fra samme skaberhånd som vi! Og fedegrisen, som vi så trofast har plejet, ja kælet for i lange tider, så den er bleven et sygeligt, uformeligt, degenereret vrægebillede af det væsen, som skaberen havde villet, den slæbes nu afsted, rått og brutalt, drives til retterstedet, hvor de mest rystende scener udspilles i tusindtal i alverdens slagterier. Kain lurar på sin broder; der står han med kniven, lejesvenden, som vi — pjalt og uhyrer, som vi er — betaler judaspenge for at han skal øve den rakkergærning, som vi selv ikke vil øve! Medynkværdige er dyrenes angstskrig; allerede på lang afstand har de mærket lugten af de andres blod og nu kommer deres tur! Kains håndlanger jager kniven i ofrets strube! Endnu et skrig, dødsangst, så en stønnen og en rallen af det dødsårrede dyr, hvis blod dampende og silende strømmer ud af det endnu zitrende legeme!

Men det er måske forkert at tale om sligt nu, da vi netop har „gjort alt rede til julens „fredelige“

festmåltid! Jo, netop nu skal det siges!“ For vi ved det — vi hårdhjertede — vi ved det godt, at *vi behøver det ikke!* Vi ved det godt, at vi ved vore „freds“måltider *unødvendigt og unyttigt* og derfor *uberettiget* tager levende væseners liv. Men vi vil ikke give afkald på vor gåsesteg, vor skinke, vor kapun; men selv vil vi ikke udføre den blodige ugærning, andre må jage kniven i struben og hjertet eller udkære kønsdelene på den levende hane for at kapunen ret kan blive fed og lækker!

Vi har ikke selv dræbt dyret; nej; men andre lod vi gøre det for os. Og som de hyæner og sjakaler vi er, farer vi straks til for at svælge i de lig og det blod, vi lod andre berede; som ådselgribbe sidder vi lurende og venter, til kødet bliver slængt ud på markedet, og så farer vi til og æder det dyr, som vi snarere var skabt til at beskytte og værne end til at opøde!

Fred på jord, fryd på jord! Men freden og glæden kan ikke komme, så længe vi uden nødvendighed udgyder blod. Selv verdenskrigens hexedans stilnede af mod jul; mon vi ikke i den kommende juletid kunde afstå fra at ofre det mægtige bordoffer af dyr til vore nydelsers Moloch og derved gøre vort til, at juleevangeliet bliver fredens evangelium!

St. Fink-Jensen.

* * *

Dyrebeskyttelse.

Først bekender jeg mig åbent og ærligt som forkæmper for dyrebeskyttelsen, som forbitret modstander af vivisektion og vivisektorerne. Men jeg ønsker den mest vidtgående dyrebeskyttelse, *fordi jeg ligeså radikalt træder i skranken for menneskebeskyttelse.*

Var jeg ikke for menneskebeskyttelse, var jeg f. ex. forsvarer af krigen, værnepligt og krigstjeneste, var jeg ikke radikal modstander af alkohol og tobak, var jeg ikke vegetar, forblev jeg kold overfor bolignøden og boligelendigheden, stod jeg i tilværelseskampen ikke på de forurettedes og forladtes side, og gjaldt min hjælp ikke først og fremmest de fattigste blandt de fattige, så havde jeg ingen ret til at stille mig op som forkæmper for dyrebeskyttelsen.

Man måtte og kunde med rette tillægge mig in-konsekvens, om ikke ligefrem hykleri. Thi *dyrebeskyttelse er et ethisk spørgsmål*. Dyrebeskyttelse er langt mere et menneskeheds problem, dyrebeskyttelse er et bud i min etik, hin etik, som sammenfatter menneskebeskyttelse og dyrebeskyttelse i det store bud: *Du skal ikke slå ihjel* eller positivt udtrykt i budet: *„Hav ærefrygt for livet, for alt liv!“*

Kun i eet tilfælde er det tilladt at dræbe et dyr, nemlig hvor menneskets liv eller menneskelivs opretholdelse kommer i konflikt med dyrets liv eller dyrelivs opretholdelse og der til beskyttelse af menneskelivet eller til dets opretholdelse ikke gives noget andet middel end at dræbe et dyr. Men den, som har givet det store bud om kærlighed, har dermed også givet budet *ikke at tilføje noget følelse væsen unødigt og uberettiget smerte og volde det pine*. Derfor er jeg vegetar, og min mere end 20 årige vegetariske levevis beviser mig, at mennesket absolut ikke behøver kød til livets ophold. Og derfor er jeg også en radikal modstander af vivisektionen. Jeg vil og tør ikke være skyld i, at dyret „i den lidende menneskeheds interesse“, altså også for min skyld, bliver pint på det grusomste, således som det sker ved vivisektionen.

Dog, tiltrøds for, at jeg er en overbevist tilhænger af og forkæmper for dyrebeskyttelsen og må være det ud fra min ethiske indstilling, så begriber jeg ikke hine dyrebeskyttere, som ser deres eneste ideal i dyrebeskyttelse alene, som altså ikke har hjerte for nøden og elendigheden for individerne af deres egen art, d. v. s. for deres medmennesker. Jeg under dyrene fuldt og helt, at de får det godt, ja rigtig godt, men det stemmer mig så uendelig vemodigt, når så mangen dyrebeskytter, så mangen dyrebeskytterinde slet ingen forståelse har for deres medmenneskers forfærdelige lod. Her, silkepinterscheren eller kattekillingen eller en lille abe pyntet med sløjfer, på en blød kniplingsseng, hæget over og plejet i en varm stue. — Der, i et iskoldt kælderhul, sultende og frysende, tilsengs i pjalter den fattige, syge enkes børn ... Nej! Det kan jeg ikke tåle! Dyrebeskytter, dyreven, dyrebeskytterinde, dyreveninde, I må også hjælpe menneskene. At ofre hele sin kærlighed på dyr og intet have tilovers for de fattige, nødlidende mennesker er en falsk etik.

Vi træder altså i skranken for dyrebeskyttelse! Men endnu, før, ja først kommer menneskebeskyttelse! Og jeg påstår — ingen vil kunne modbevise mig —, at kun den kan tages alvorlig også som dyrebeskytter, som tillige gennem hele sit prakti-

ske liv beviser, at ordet „menneskebeskyttelse“ ikke for ham er et ukendt ord, ingen tom frase, men en nødvendig følge af hans individual- og socialethik. *Dyrebeskyttelse og menneskebeskyttelse er uadskilleligt forbundne i min etik. Det ene kræver det andet. Af det ene følger naturnødvendigt det andet.*

Når jeg altså ud fra Din hele gøren og laden tør sige: *Din dyrebeskyttelse er en konsekvent følge af Din menneskebeskyttelse*, så tør jeg også udtale: *Din dyrebeskyttelse er etisk uangribelig*, Du har hjertet på rette sted. Derfor hører de sande tilhængere af dyrebeskyttelsen ikke til forskellige foreninger og da slet ikke til sådanne, som rivaliserer med hinanden eller ovenikøbet bekæmper hinanden, men alle vi, som tager det alvorligt med menneskebeskyttelse og dyrebeskyttelse, hører alle til i den *eneste bevægelse, som radikalt og uden kompromis drager konsekvensen af deres etik, særlig da, når det er den kristelige etik, som bestemmer min gøren og laden*. Jeg må altså sige: *Af den kristelige livsfornyelse fødes den sande og virksomme dyrebeskyttelse*, en sådan dyrebeskyttelse, som blandt andre en hellig *Frans af Assisi* har kendt og øvet.

Johann Ude,

Dr. phil. et Dr. theol. et Dr. rer. pol.
et Dr. rer. nat., Universitetsprofessor i Graz.
(Autoriseret Oversættelse ved F.-J.)

* * *

Zoologisk Have.

Ved en Generalforsamling, holdt af Zoologisk Haves Bestyrelse, udtalte Direktøren (det var i Anledning af den ønskede Inddragning af en Del af Frederiksberg Have): „Der ligger ikke andet bag, end at gøre det saa godt som muligt for Dyrene.“

Naar denne Udtalelse var andet end Ord, og naar først og fremmest Dyrenes Velfærd ligger Direktøren og Bestyrelsen paa Sinde — da findes der en Vej at gaa, et Middel at raade, og denne Vej vil jeg tillade mig at fremføre, fordi den er human og retfærdig.

Giv med nogle barmhjærtige Skud Rovdyrene Befrielse for de Lidelser, deres Fangenskab paafører dem; de kan blive udstoppede og anbragt i Museum, og der vil da blive Plads til Havens andre Dyr, bedre Rum og noget taaleligere Kaar.

Helst ønskede jeg, og mange med mig, alle Havens Dyr dræbte og Zoologisk Have — denne statsautoriserede Dyrplagerianstalt — nedlagt; men frygter, at Ønsker herom er omsonst.

Gid Danske i Troperne vilde være saa barmhjærtige at lade være med at betænke Zoologisk Have — og Søfolk vilde undlade at indfange fremmede Landes frie Dyr og slæbe dem hjem for at lade dem vansmægte og dø bag Jernstænger.

Vi kan jo ikke tro, at Dyrenes Længsel efter Frihed dør, fordi Tiden gaar — hvem véd, om den ikke bliver stærkere. Vi behøver blot at følge

